

"MEHMET ALI ÇETİN'İN ANISINA"

ECZACILARIN TOPLUMDAKİ GÜCÜNÜ ARTIRMALIYIZ*

Eczacının tek başına kendi sorunları vardır, ama bunlar toplumun sorunlarından ayrı değildir, onlarla içiçedir, yani biz kendi olayımızı ancak toplumla beraber olduğumuz müddetçe, diğer meslek örgütleriyle beraber olduğumuz müddetçe, yani yanlış icraat yapanlara karşı grup olarak çıktığımızda galip geliriz ya da sorunlarımızı çözebiliriz.

Türkiye son 10 yıldır yeniden bir düzenleme içinde, toplum yapısıyla, toplum örgütüyle, siyasal planıyla, kanun ve anayasasıyla yeniden bir organizasyon içinde. Belki bu çok net olarak görünmeyebiliyor, ancak bunun böyle olduğu toplum dinamiklerini iyi irdelerseniz çok rahat görebiliriz. Bu sebeple, mesleğimiz olan eczacılık da toplumdaki misyonunu, yerini yeniden belirleme süreci yaşıyor, eğer bu halkayı yaşamaz isek ve bu halkayı yakalayamazsak meslek sorunlarımıza doğru çözümler önerbilmemiz bana göre mümkün değil.

Ayrıca, Türk Eczacıları Birliği mesleğimizizin en üst organizasyonudur. Ancak, eğer organizasyonun işleyiş tarzı ya da meslek sorunları o kadar çok yığılmış ki, bu sorunlara TEB'in tek başına göğüs gerebilmesi mümkün değildir. Çünkü, sorunlar alabildiğine yığılmış, bunun altından kalkabilmek için profesyonelliğe ihtiyaç vardır, daha profesyonel çalışan insanlar bütün mesaisini meslek sorunlarının çözümüne hasredebilecek insanlara ihtiyaç vardır. Yani Türk Eczacıları Birliği yöneticilerine bu işi yaptırıp, Anadolu'da bizim kendimizi bu vazifeden sıyırmamız gerekir, aktif olarak yardımcı olmak gerekir. Bana göre mektuplarla da değil, uzaktan meslek sorunlarını düşünmek de değil, bizzat gelip fiili güçle birçok işleri paylaştırarak yeni bir organizasyon, yeni bir profesyonel çalışma anlayışıyla işe girişmek lazım.

Ayrıca bazı konulara, çözüm önerileri getirirken bence alışlagelmiş düşüncenin dışına çıkılmıyor. Yani Bağ-Kur'un ödeme zorluğu, sürekli bahsedilen bir konu, ama bu konu tek başına eczacılarla ilgili değil, yani bu konu Türkiye'de son 10 yıldır yaşanan enflasyonist dönemin ve devletin ödeme gücünün bol olmamasından kaynaklanmaktadır, yani devlet, eczacıları düşman gibi görmemektedir. Bugün müteahhit de aynı şekilde, örneğin DSI'ye bir taahhütte bulunan müteahhit istihkakını vermesine rağmen

* M.Ali Çetin'in Nevşehir Bölgearası toplantısında yaptığı konuşma metnidir.

parasını alamamaktadır. Aynı şekilde bizzat 150-200 bin lirayla geçinmek mecburiyetinde olan bir devlet memurunun dahi ikramiyesini ertelenebilmekte ve 130-150 bin lira ikramiyesini alamamaktadır. Yani, bu konuyu son yılların enflasyonist gidişatıyla Türkiye'de devletin ödeme gücü zayıflamıştır. Bu tüm toplumun sorunudur bana göre. Ancak bu şekilde bakarsak; kendi sorunlarımıza doğru teşhis koyabiliriz ve çözüm yollarını da ancak bu bakışla arayabiliriz.

Şimdi eczanelerde 1975-1980 arası ekonomik bakımdan ödeme kolaylığı çok daha fazlaydı, günümüzde ise bu konuda sıkışıklık var. Çok iyi çalışan bir eczane dahi ödemelerini normal yapmıyor. Bu eczacılık mesleğinin sorunu değil, onu anlatmak istiyorum. Esas olarak bu sorun, bizim sermayemiz enflasyon karşısında erozyona uğramaktadır, yani küçülmektedir ve çalışma esasımızı karşı tarafa, yani depoya yarı yarıya yıkarak, öz sermayemiz küçüldükçe, ister istemez ek finansman bulmamız lazım ya da karşı tarafa yıkmamız lazım. Bugün birçok eczanedeki mevcut ilaçların yüzde 40'ı deponun malıdır. Bu şekilde ancak işleyebiliyoruz. Ancak, bu gidişat bir yerde tükenecektir, çünkü fabrika-depo-eczane tüccanı giderek sıkışmaktadır. Bu sebeple, bizim kâr oranlarımızın yükseltilmesiyle tek başına bir öneriyle bugünkü ekonomik sıkışıklığı aşmamız mümkün değildir. Bu olaya daha farklı bakmamız lazım, ama nasıl bakılır, öneriler nelerdir, onları çok uzun süreceği için daha sonra konuşabiliriz.

Ayrıca pahalı ilaçtan bütün arkadaşlarımız bahsetti, ucuz ilaç Türkiye'de mümkündür denildi, bana göre mümkün değildir, yani ilacı yüzde 10-15 marjıyla ucuzlatılmak bence halka ucuz ilaç vermek değildir, ama tabii bunlar bahsedilmelidir. Bir reklam gideri, hediye gideri, bunlar ilacın üzerine bindirilmektedir ve halka ilaç bu bindirilmiş fiyatlarla yansıtılmaktadır. Bunlar bahsedilmelidir, ama alternatif ilaç üretimi de mümkün değildir. Çünkü, alternatif ilaç üretimi için sermayeye ihtiyaç vardır, sermaye olmadığı müddetçe, örneğin bugün ilaç sanayii yaklaşık 1 trilyon ciro yapıyor, hangi iktisatçıya, ekonomiste giderseniz gidin 1 trilyon ciro yapan bir işletme en az 600 milyar işyeri sermayesi lazımdır, yatırım lazımdır, yani yatırımı ancak sermaye sahipleri yapar. Biz eczacılar olarak tüm eczanelerimizi satışa çıkarsak, paralarımızı birleştirek ilaç sanayine girmemiz, alter-

natif sanayi kurmamız mümkün değildir, ama alternatif bir takım yuvacıklar yapmak mümkün değildir, bu alternatif değildir, bir yeni önermelerdir. Bu önermelerden ileri sürede sanayie karşı ne çıkar onu bilemeyiz tabii, ama İstanbul Eczacı Odasının girişimi bana göre palyatif bir girişimdir, ama gereklidir, desteklenmelidir, fakat kesinlikle ilaç sanayinin alternatifi değildir. Onu daha sonra isteyen arkadaşlarımızla uzun boylu tartışırım, bu tartışılmalıdır ve üzerinde durulmalıdır.

Benim şikâyetçi olduğum konu, Türk Eczacıları Birliği mesleğimizle ilgili birçok konuda bakanlıkla, genel müdürlükle görüştük şeklinde izahatlar; bakanlık bu işi halledeceğini söyledi şeklinde izahatlar geliyor.

Türk Eczacıları Birliği, tabii eczacıların meslek örgütüdür, toplumda önemli bir güç odağıdır, ama bu güç odağının gücü arttıkça bakanlık karşısında ya da hükümetler karşısında, toplum karşısında pazarlık gücü artar, yani toplumdaki misyonu ve gücü arttığı müddetçe. Esas olarak halletmemiz gereken konu, Türk Eczacılarının toplumdaki gücünü artırabilmeliyiz. Bu nasıl olur; ancak, çeşitli misyonlar yüklenerek olabilir. Örneğin Sağlık danışmanlığı yüklenebilir, örneğin ishal konusunda bu tuzlu su dağıtımları şeklinde, yani eczacının toplumda giderek zayıflayan gücü ve rolü ve bana göre dişleşen rolü, özellikle eczane eczacılığının dişleşen rolü; çünkü, halk kamuoyu bize dolaptan ilacı indirip, anlatıp paketleyen saran insan diyor. Doğru, birinci derecede ticareti olarak bakıyor. Bu işleyiş tarzımıza yeni birtakım ek görevler almazsak giderek eczacılık mesleği toplumda zayıflayacaktır. Bu anlamda da esas olarak güçlü oda olmanın ve organizasyonun güçlendirilip bakanlık, hükümetler ve halk karşısında pazarlık gücümüzün artırılması ve biz onlara önerilerle değil, onlar sıkıştıkları, yani hükümetler ve bakanlık sıkıştıkları konuda gelip bizden sormak şeklinde, hatta onu ihtiyaç edecekleri şekilde kendimizi topluma ispatlamamız lazım. Bu noktaya gelmediğimiz müddetçe hiçbir şekilde sorunlarımızı temelden halletmek mümkün değildir.

Ayrıca, meslek birlikleri mutlaka kendi meslektaşlarının sorunlarını ön planda tutar. Ancak, meslek örgütleri lonca örgütleri değildir, yani sırf kendi mesleğiyle sınırlı değildir, yani eczacı doktorla, halkla ilgilidir, doktor bakanlıkla ilgilidir.

Bunlar tümüyle oluşur, bu bakımdan konulara yaklaşırken sırf kendi mesleğimizin sorunları olarak değil, kendi mesleğimizle beraber esas olarak halkın sorunları, yani bizim müttefikimiz hiçbir zaman için bakanlık değildir, bizim müttefikimiz halktır. Biz ucuz ilaç konusunu gündeme getireceksek bunu esas olarak halka lanse etmeliyiz, halka benimsetmeliyiz, ondan sonra halkı müttefik olarak yanımıza alırsak hükümetler ve bakanlık karşısında çok daha güçlü oluruz. Yani anlayışlarımızı biz halkımıza yansıtabilmeliyiz.

Bu son dönem, özellikle Merkez Heyetinin ucuz ilaç ya da ilaç zammına karşı olan tavrı Anadolu'da sanyorum ki çok büyük şeylerle karşılaşmıştır, yani birçok insan bu afişlerden bize de verseniz, okullara da assak, bilhassa devlet okullarının müdürleri istiyor okullara asmayı, köylerde muhtar odalarına da assak gibi gelip istekte bulunmuşlardır. Bu girişimlerimiz artırılabilir, artırılması gerekir.

Ayrıca, meslek örgütünün güçlü olabilmesi için parasal güce ihtiyaç vardır, çok önemli, rutin, hiçbir şekilde aksamayan mutad gelirlere ihtiyacı vardır. Bu gelirlerin olabilmesi için işletmeciliğe yönelmek lazımdır diyoruz, ama girişilen bazı girişimler kadük kalmıştır, büyümemiştir, fakat bu olumsuzluğun bu anlayışı yok etmemesi lazımdır. Yani, bugün Türk Kadını Güçlendirme Vakfı birçok fabrikalarla beraber enjektör fabrikası açıyor. Türkiye'deki enjektör olayını ben inceledim, enjektör fabrikası çok rahat Türk Eczacıları Birliğinin yıllık toplam gelirinin en az üç katı gelir getirir ve Türk Eczacıları Birliğinin parasal ihtiyacını çok rahat karşılayabilir. Böyle bir girişimimiz olabilir. İlla enjektör fabrikası demiyorum, benzeri girişimler. Yani, rutin maddi gelirleri olması lazım ki bu örgüt güçlü olsun, bu örgüt pazarlık edebilsin, üyelerine hizmeti daha iyi sunabilsin. Bu konuda da bu gibi girişimler düşünülebilir.

Ayrıca, ilaç sanayii ile olan kapışmalarımız; yani, yıllardır Türk Eczacıları ilaç sanayicileriyle zaman zaman bazı konularda görüş ayrılıkları olmuştur ve zaman zaman doğrudan ilaç sanayiinin saldırılarına bile uğramışızdır. Nejat Eczacıbaşı'nın demecini gazatelerden okudum, Türk Eczacıları Birliğinde —şu anda tam hatırlayamıyorum— üç tane, dört tane istismarcı insanlarla otur-

muşlar ilaç sanayii üzerine hücum ediyorlar. Aslında bunlar kötü niyetli insanlar falan gibi demeci olmuş.

Şimdi arkadaşlar, Türk Eczacıları Birliği bu konularda girişimlerini yapmıştır, ama Eczacıbaşı'nın bu suçlaması bence hepimizin yüreğini sıplatması lazım. Neler yapılabilir; Hakkari Yüksekova'da bulunan bir arkadaşımız 5 bin lirasından vaz geçip iki satırlık telgraf Eczacıbaşı'na çekebilirdi, yani biz meslek örgütümüz böyle görmüyoruz, bu senin görüşündür denilebilirdi. Toplum önünde daha sonra İstanbul'da açık oturumlar yapıldı, bu hat safhaya geldi, ama sonuçları halk tarafından kavranılmadı. Halk dedi ki, eczacılar ve ilaç işverenleri kapıştı, ama sonuç ne oldu hiç belirlenmedi ve halk bu konuda, özellikle düşüncesi muğlak kaldı. Fakat biz eğer bu İstanbul konuşmalarını eczacılar olarak taşra eczacıları olarak destekleyebilseydik, bölgelerimizdeki mahalli gazetelere demeciler verebilseydik, planlar, ilânlar yapabilseydik açık mektuplar yazıp eczacıımıza asabilseydik, telgraflar çekebilseydik, Eczacıbaşı bu şekilde bir daha bir şeye tevessül edemezdi. Yani, bunu meslek örgütümüz olarak odalarımız vasıtasıyla değil, bizler görevimizden sıyrılmamız gerekir, yardımcı olmamız gerekir.

Aslında notlarımız çok, fakat uzun konular, detaylandırılması gereken konular, ancak özet olarak konuşmamı bitirirken şunu söylemek istiyorum. Bugüne kadarki düşünceler, ortaya çıkan eğilimler bence yeterlidir, bundan sonra yeni bir bakış tarzı, yeni bir sorun çözme yöntemi tespit edip, bundan sonra konuların üzerine daha farklı olarak gitmek lazım. Çok önemli, gözden kaçırmamak lazım, hiçbir şekilde sorunlar tek başına eczacının sorunu değildir. Eczacının tek başına kendi sorunları vardır, ama bunlar toplumun sorunlarından ayrı değildir, onlarla içiçedir, yani biz kendi olayımızı ancak toplumla beraber olduğumuz müddetçe, diğer meslek örgütleriyle beraber olduğumuz müddetçe, yani yanlış icraat yapanlara karşı grup olarak çıktığımızda galip geliriz ya da sorunlarımızı çözebiliriz. Aksi mümkün değildir, çünkü bizim toplumda misyonumuz zayıfladıkça, silik bir ticaretcı haline dönüştüğümüz müddetçe sorunları aşmamız mümkün değil, müttefiklerimizi geniş tutmamız gerekir.□